

IX. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1915. 30. szám.

Budapest, július 25.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A régi hadsereg.

Irta: K. Nagy Sándor kir. üllő táblai bíró.

A hajdukról.

(Vége.)

(A mostani hajdu-katonák. Híresztelések a régi hajduk ellen. Gyalog- és tovas hajduk. Uratlan hajduk. Szabad hajduk. A bujdoskóló hajdukat szabad megölni. A hajduk pártfogói. Nevezetes hajduvezérek. Letelepítés. Besorozás. Hajdu-megye.)

A mi József királyi herczegünk nem régen azt a ki-jeleptést tette a magyar alföldi hajdukról, hogy «ők a monarchia legvitézobb katonái».

Valóban meg is érdemelik ezt a dicséretet, mint a mostani világháboru rettentetlen hősei. A kik egyforma vitézséggel és merészséggel harcoltak a Kárpátokban, mint Galicziában és harcolnak most az Alpok szédületesen magas bércein.

Pedig nem így gondolkoztak ám róluk a XVI. és XVII-ik században, mint most. El se hinné az ember, ha írott törvény nem bizonyítaná.

A hajdukat nagyon veszedelmes embereknek tartották. Azok is lehettek, mert különben nem védekeztek volna ellenük törvényekkel. Nem voltak sem polgárok, sem katonák, hanem — a törvény szavai szerint — «rabló és rablásra felhasznált martalócz csapatok», a kik csak annyiban hasonlítottak a katonákhoz, hogy katonai fegyverzettel voltak ellátva, a melyet vagy maguk szereztek, vagy az őket zsoldbafogadóktól kapták, de a fegyvert nem a háza védelmére, hanem inkább annak megrontására használták fel. Épen e miatt sok volt a panasz ellenük, úgy, hogy végre már az országgyűlés elébe is került az ügy.

Régi törvényeinkben a XVI-ik század közepén akadunk biztos nyomára a hajduk elleni panasznak. Ugyanis az 1557. évi országgyűlésre már panaszt terjesztettek be ellenük, de, ez az országgyűlés még nem adott teljes hitelt a panasznak, csak «híreszteléseknek» vette a hajduk zabolátlanságáról és garázdalkodásáról szóló előterjesztéseket, azonban mégis meghagyta a vármegyéknek, hogy: «az ilyen eddig elkövetett gonoszságoknak járjanak végére, hogy hol követték el azokat a

így aztán a gonosztevők méltán bűnhődjenek». (1557. évi 23. t.-cz.)

Ügylátszik, hogy ennek az utasításnak meg lett a szomorú eredménye s azok a «híresztelések» valóknak bizonyultak, mert a «tekintetes karok és réndek» az 1563. évi országgyűlésen már «a hajduk kiirtására valamely biztos óvszert» igyekeztek találni, mivel úgy győződtek meg hogy a «szabad hajdukat inkább rablás és haszonlesés céljából szokták tartani», tehát őket «kegyelem nélkül kell büntetni». (1563. évi 23. t.-cz.)

A szabad hajduk — úgylátszik — előbb gyalog csapatokban jártak s csak később voltak lovasok is. Éa a fentebbi törvény a gyalogosok ellen irányult. Mert néhány évvel később szükségesnek látta a törvény kimondani, hogy a szabad hajduk elnevezése alatt nemcsak a gyalog, hanem a lovas hajdukat is kell érteni s ezek egy elbírálás alá esnek. Ezt a rendelkezést ismételte a törvény. (1575. évi 13. t.-cz., 1579. évi 14. t.-cz., 1588. évi 20. t.-cz.)

A félrendszabályok nem basználtak a hajduk ellen, nem voltak elegendők annak megakadályozására, hogy a föld népét tovább is sanyargassák: azért nyomatékosabban nyilatkozott meg ellenük az 1595. évi országgyűlés, midőn törvényileg kimondta: «Akár gyalogos, akár lovas szabadhajdukat, legyenek azok nemesek és nem-nemesek, az urak és nemesek között — legyenek ezek akár hazafiak, akár idegenek — senki ne tartson. A ki másképen cselekszik: azonnal bütlenség bűnébe essék. Magukat a hajdukat fejvesztéssel kell büntetni. Az uratlan hajdukat pedig, vagy a kik rablás vagy nyereszkedés céljából mint valamely urat szolgáló és fizetett katonák kóborolnak: valahol megtalálhatják, paraszti kézzel is elfogbassák és az ügy elbírálása után az ilyeneknek azonnal fejüket vehessék». (1595. évi 31. és 32. t.-cz.)

Ennek a tulszigoru törvénynek sem volt meg a kivánt foganatja és már két év mulva fel kellett újítani ezt a törvényt, mert — a mint a törvény kimondja — «az embereknek ez a fajtája hogy mindenütt mennyi kárt teszen, azt kimondani nem lehet». (1597. évi 23. t.-cz.)

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszerokat általánosan és a többi hangszerokat általánosan

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA és a többi hangszerokat általánosan

STOWASSER I.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Bákézi Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsorítása. — Árjegyzék minden hangszerrel külön küldetik.

Az előbbi törvényekből kiderül, hogy a hajduk között voltak nemesek és nem-nemesek, voltak valamely uraság által zsoldba fogadottak, de voltak «uratlan hajduk» is, vagyis olyanok, a kik csapatokba állva vagy verődve, közös erővel saját céljukra zsákmányoltak.

De nemcsak ezeket értette már a törvény a «szabad hajduk» elnevezése alatt, hanem azokat is, «kik a szolgálattelvők neve és czége alatt igen számos mágnásnak és nemesnek a fekvő jószágain vannak és a kiket csupán azért tartanak, hogy portyázásaikkal azokat az urakat táplálják, a kik az alatt a szín alatt, hogy a törökök birtokaira rohannak, a szegény keresztyén jobbágyoknak a barmait elhajtják s magát a népet keservesen nyomorgatják és rablásokra törekednek». (1597. évi 24. t.-cz.)

Úgy tűnik fel, hogy a hajduk megfékezésére nem voltak elég szigorúak az előbbi törvények, mert azoknak felújítása mellett az 1598. évi országgyűlés szükségesnek látta azokat megtoldani a következőkkel: «Bármely név alatt bujdokló hajdukat, ha akárhol fogságba ojtették, minden embernek szabadságában álljon úgy a magyar, mint a német területen mejötni. A jövő hadjáratra azonban szabadságukban áll a szabad hajduknak, hogy magukat a mezei hadsereg katonái közé felvétessék és zsoldért szolgálhassanak. Hogyha ezt tenni nem akarnák és a bujdoklásban őket rajta kapnák: ellenük az előirt módon kell eljárni». (1598. évi 29. t.-cz.)

Nagyon makacsok és hajthatlanok, megfékezhetlenek voltak azok a hajduk és zabolátlanságuk daczára mégis akadhattak pártfogókra, mert a következő évben már törvénybe iktatta az országgyűlés, hogy «Ő Felseje az ilyen hajduknak a pártfogóit és eltartóit főbenjáró büntesse». (1599. évi 3. t.-cz.)

Ez sem volt elég. Két év múlva már valóságos felkelést kellett rendezni a hajduk ellen, hogy «a szabad hajduknak a féktelenkedését mérsékeljék. őket kiirtsák és megzabolázzák». Sőt a törvény már névszerint is kiteszi a nevezetesebb hajduvezéreket, midőn kimondja, hogy: «eme rablók közül kiváló nyomorgatói a nemeseknek és a szegény népnek: Saárossy István, Kun György, Berdán Mátyás, a kiket most a komáromi kapitány tart fogságban — és Konkoly Péter, Révész Mihálylyal együtt, — a Tiszánál pedig Sennyei Miklós, kiket azonnal érdemük szerint kell büntetni. (1601. évi 27. t.-cz.)

És ezeket a szabad hajduk kiirtására vonatkozó törvényeket ismételte az országgyűlés a következő években is. (1602. évi 19. t.-cz. — 1604. évi 12. t.-cz. — 1608. évi 20. t.-cz. — 1609. évi 19. t.-cz. — 1613. évi 22. t.-cz.)

Annál nagyobb lehet a meglepetésünk, mikor 1618-ban az ország karai és rendei «elhatározták, hogy a felső Magyarországon lakó hajdu katonákat abba a vármegyébe, a melyben lakásuk van, bekebelezzék és hogy ezek a többi nemesek módjára a vármegyei joghatóság és bíraskodás alatt álljanak». (1618. évi 73. t.-cz.)

És alig másfél évtized múlva nemcsak ez a telepítés ment végbe, hanem már «hajdu-városokról» van szó, a melyeket II. Ferdinánd király kiváltságokban is részesített. (1635. évi 68. t.-cz.)

Azonban úgylátszik, hogy mégsem telepedtek le mindnyájan a szabad hajduk, hanem némelyek közülök folytatták előbbi kóborló és martaóca életmódjukat, nem volt állandó lakhelyük, sem katonáskodni, sem dolgozni nem akartak, hanem rablásból és fosztogatásból tartották fenn magukat és övéiket.

Ezekkel szemben is a békés módot óhajtotta megkísérelni az országgyűlés s elhatározta, hogy «a Veszprémben, Tibanyban, Keszthelyen, Vázsonyban, Szigligeten, Devecseren és másutt az országban szerzetést tartózkodó szabad és kóbor hajdukat az őrségi katonák közé kell besorozni és ekképen katonai kötelezettség és fegyelemnek alávetni, vagy földművelésre és jobbágy-szolgálatra alkalmazni. Különben a révidékekről, mint «a haza dögvesztel, el kell távolítani és ha tovább is károkat okoznak: bárki szabadon üldözhesse őket». (1647. évi 44. t.-cz.)

Végre is vagy az erőszaknak, vagy a békés gondolkozásnak sikerült megfékezni, vagy a kóborló életmódból kijezanítani s vagy katonákká vagy földművelőkké tenni őket. Mert ez volt az utolsó törvény, mely a szabad hajduk ellen szigorú rendelkezéseket tartalmazott. Ezután már csak mint békés polgárok és pedig bizonyos kiváltságokkal ellátott békés polgárok jönnek említésbe.

Sőt midőn a törvényhozás az 1876-ik évben némely törvényhatóságterületét szabályozta (1876: XXXIII. t.-cz.), az addig hajdu-ságnak nevezett helységekből és a szomszéd Bihar- és Szabolcs-megyrék oda közelebb eső községeiből — Debreczen székhelylyel — megalakította a külön Hajdu-megyét, melynek derék magyar népe épen nem emlékeztet a régi hajduk zabolátlansága s a régi törvényeknek sok gondot okozó őseiről csupán katonai vitézsége maradt rá örökségül.

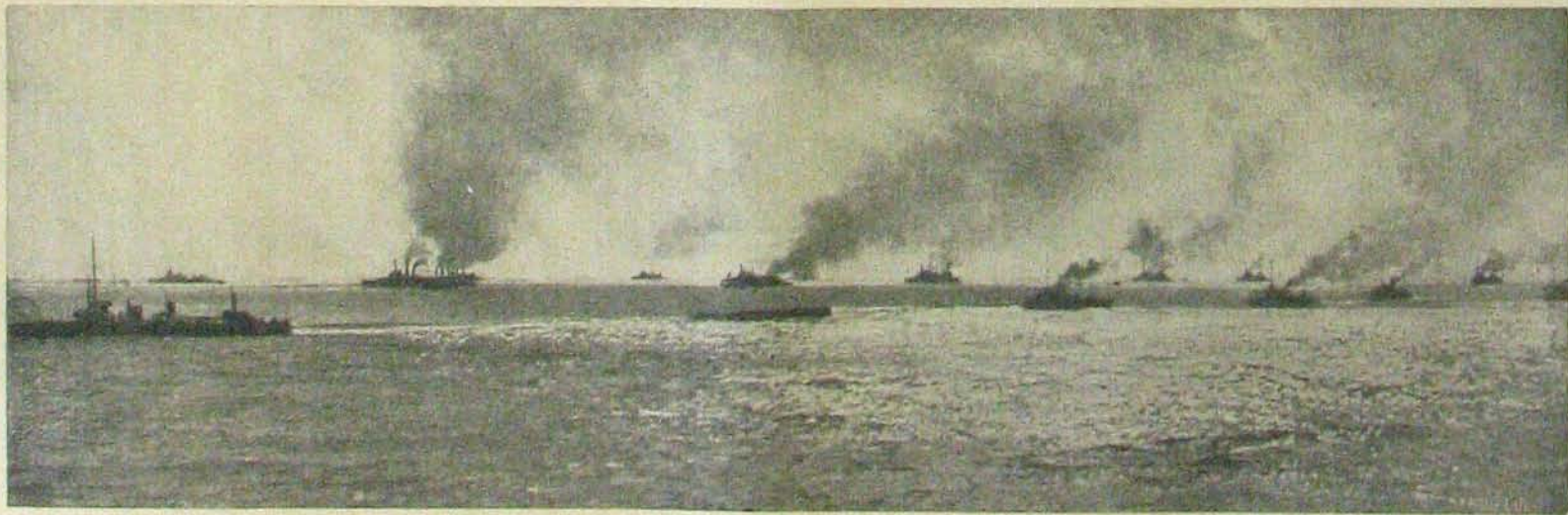
Az elmondottak röviden ismertették a régi hadsereget történeti szempontból. Érdekeseek lennének az egyes összehasonlítások a mai állapotokkal, de ennek terjedelme túlhaladná e lap keretét, azért azt és a hadi állapotokra vonatkozó törvények részletes ismertetését itt mellőzni kellett.

Ha fáj a feje ne tétovázzak, hanem **Beretvás-pastillát** használjon azonnal

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K. 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készítő Beretvás Tamás gyógyszerész Búapestben. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Konstantinápoly látképe.

A török harcztétről. — Az egyesült ellenséges hajóhad a Dardanellák előtt.

Németország és Franciaország vagyona.

Franciaországot — joggal avagy jog nélkül — a háború kitöréséig a világ bankárjának tartották; a francia tőke részvétele a külföldi nagy vállalatokban, nem is szólva a milliárdokról, melyeket szövetségesének kölcsönzött, azt a hitet keltette az egész világon, hogy Franciaország sokkal gazdagabb Németországnál. Dr. Blum a bannoverai egyetem tanára most a banktechnikai vonatkozások kicsatolásával, a mérnök szempontjából vizsgálja ezeket a kérdéseket.

— Németország — úgymond dr. Blum — még csak rövid idővel ezelőtt tényleg szegényebb volt Franciaországuól, de utolérte azt már 1900-ban. Az 1908-iki becslés szerint a nemzetvagyon volt:

Németországban 285—330 milliárd márka,

Franciaországban 233 milliárd márka.

Franciaország természeti kincsekben termékenyebb, mint Németország; de az utóbbi vasszorgalmal kiegyenlítette ezt a különbséget. S ha vannak egyes terek, a melyeken Franciaország még ma is fölényben van, azok a mai világgazdaságban kevésbé jelentősek: a bortermeleés, a divatcikkek s az idegenforgalom.

Másfelől azonban Franciaország a mai világgazdaság legfontosabb javai tekintetében kedvezőtlenebb helyzetben van, mint Németország; különösen kevesebb szénrel rendelkezik. Ezen s a technikai tökély alacsonyabb fokán alapszik az a tény, hogy az úgynevezett súlyos iparágakban távolról sem közelíti meg a németeket. A fent közölt kimutatás szerint Németország máris jóval gazdagabb Franciaországnál és pedig gazdagságának tetemes része ipari és közlekedési vállalataiban, valamint mezőgazdasági fejlődésében van. Németországban tetemes a vagyongyarapodás, Franciaországban a nemzetvagyon meglehetősen stagnál.

Ha Franciaország mindazonáltal sok tőkét küldhetett a külföldre, annak az a magyarázata, hogy a maga számára kevesebb tőkére volt szüksége, mint Németországnak s azonfölül már is «tőkéjéből él». Indokolásul dr. Blum elsősorban a népszaporodásra utal. Franciaországban csaknem teljes a stagnálás, míg Németországban folytonos a gyarapodás. Ennek folytán Franciaország nem kénytelen évenként azt a tömérdek tőkét otthon elhelyezni, a melyre Németországnak a maga népességszaporodása számára szüksége van. Németországban csaknem minden «fejlődőben, bővülőben» van. Az ipari vállalatokat Németországban folyton nagyobbitani kell, hogy a népességszaporodás számára munka legyen s mivel folyton a külföld számára produkál, egyre nagyobb tőkékre van szüksége. Franciaország vasutakra és kikötőkre távolról sem kénytelen annyit költeni, mint Németország. De különben is Franciaország sokkal kisebb mértékben költ javításokra, közérdekű berendezésekre, városfejlesztésre stb., mint Németország. S a

németek életföltételei és igényei is magasabbak átlagban, mint a francziáké. A legapróbttól a legnagyobb vállalkozásokig bámulatos, mennyire igénytelen, kényelemszerető és tudatlan a francia. Van Franciaországban tömérdek kastély, a melyben alhanyagolt, roskadozó állapotban lakik a tulajdonosa, nem is szólva az egészségügyi berendezésekről. Lille például egyike a leggazdagabb francia városoknak (dr. Blum Lilleben katonakodik) s nincs csatornázása, nincs kellő vízellátása, nincs aszfaltja; a legforgalmasabb főutak hepebupások s még rendes esővízvezetők sincsenek. Hogy a francia vasutak sincsenek a kor színvonalán, köztudomású. A francia tengeri kikötők biányairól pedig maga a francia közmunka-miniszter panaszkodott nemrég, kiemelve éppen a németek alkotásait e téren.

Mig Németországban mindenütt szemmel látható az élénk törekvés mindent javítani és tökéletesíteni, Franciaországban még a meglévőt sem konzerválják kellőleg. A németek a javításokat folyó bevételeikből (nem új tőkéből) fedezik s igen gyorsan eszközölnek leírásokat. A francia nem igen törődik a romlásokkal s a régiérték tovább veszi fel eredeti tőkeösszegben. Dr. Blum például hoz fel egy közbeccsülésben álló ipari vállalatot, mely 25 évvel ezelőtt csatlakozó vágányt épített s azóta abszolúte nem törődött annak fentartásával. A vágány kilométerje 25,000 márkával szerepel még mindig mint aktívum, holott értéke — semmi. Persse, hogy ily módon a vállalat nagy osztalékokat fizethet s a részvényesek sok pénzt helyezhetnek el külföldön, mig később hallani fogjuk a mentegetőzést: «C'est la guerre!» («Ez a háború!»)

Dr. Blum arra a végeredményre jutott, hogy Franciaország immár nem gazdag ország többé, hanem annyira tőkéjéből él már, hogy hibáit többé jóvá sem teheti. Franciaország gazdag — volt, de pazarló. Franciaország nem rendelkezik ama javak és berendezések fölött, melyek ma a világgazdaság legfontosabb tényezői: az erő és munkakedv felett.

* * *

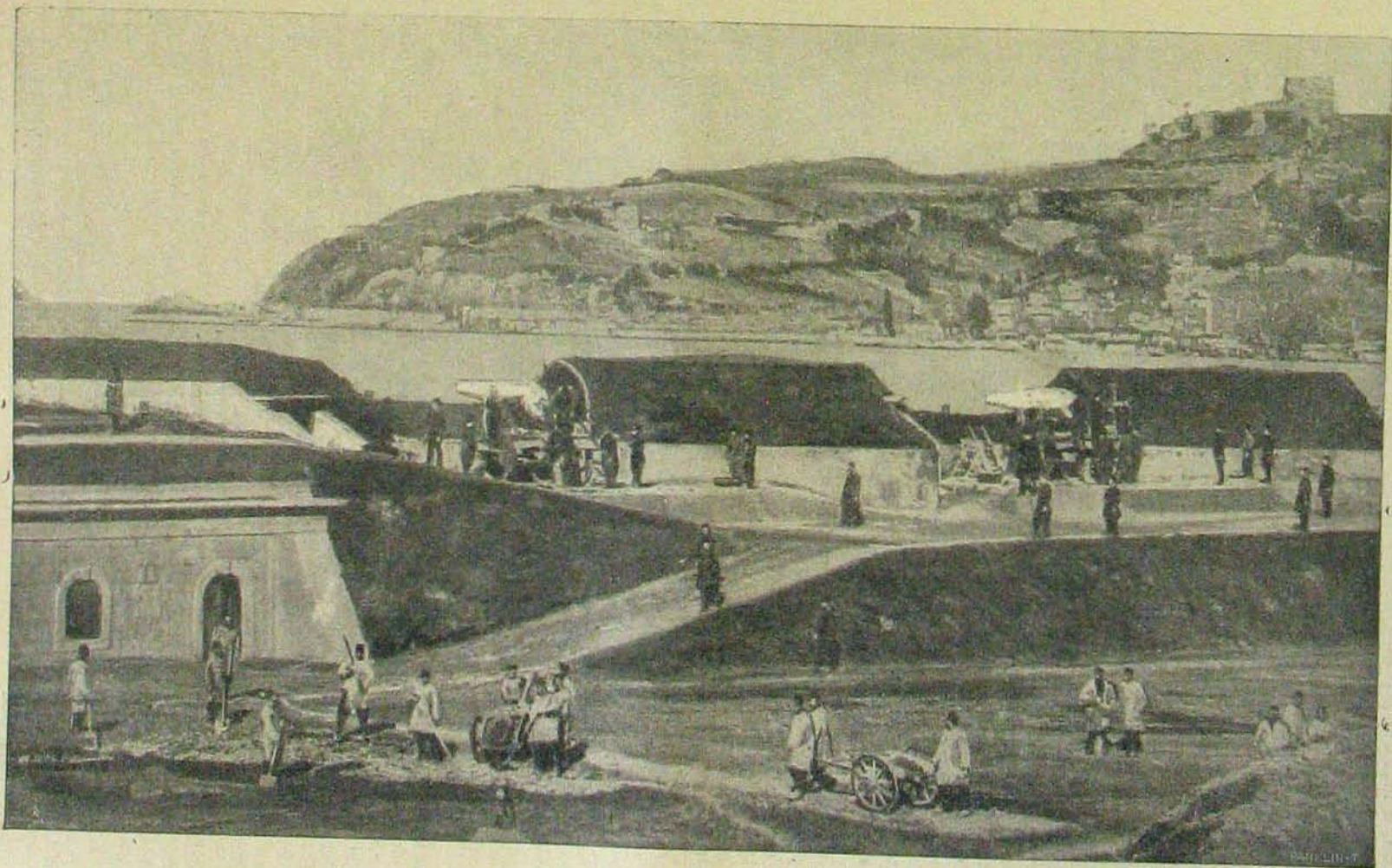
Egy német tengeralattjáró útja a német tengerből Konstantinápolyig.

Egy konstantinápolyi újságtudósító beszélgetést folytatott Hersing Ottó tengerészkapitánynyal, a kit Vilmos császár legutóbb tüntetett ki a pour le mérite rendjellel és a ki tengeralattjáró naszádjával a német kikötőből Gibraltáron keresztül utazott a Dardanellák alá. A tudósító beszélgetéséről az alábbiakat közlik:

Hersing Ottó az «Ü. 51.» tengeralattjáróval junius havának első hetében érkezett Wilhelmbafenből Konstantinápolyba. Hersing a több mint kilenczezer kilométer hosszú utat a «Triumph» és «Majestic» brit sorhajóknak a Dardanellák bejárata előtt való megtorpedozásával kuszorúzta meg. A múlt év szeptember havának, 15-én, Hersing a «Pathfinder» angol csirkálót torpedózta meg és a vitéz német tengerész ezidő óta elsüllyesztett öt angol és francia szállítóhajót, egyet közülük Le Havre francia kikötőben robbantott föl, úgy, hogy az ő munkája eredménye gyanánt összesen nyolcz szeptombolt és elsüllyesztett ellenséges hajót vesztettek az angolok és francziák.

Hersing ezeket beszéli:

— Április 25-énk bagytuk el bazai kikötönket és a Dardanellák elé május 25-én érkezünk meg. Ezen a napon megtorpedóztuk a «Triumph»-ot, két napra rá pedig a «Majestic»-ba löttünk torpedót, 29-én azt

A török harczterré. — Ütegek a Dardanellák régi erődoinél. (Metszet után.)

tapasztaltuk, hogy a brit flotta elhagyta a Dardanel-lákat, hogy fedezéket keressen. Ilyen körülmények között utaztunk ide Konstantinápolyba, hogy embereink kipihenjék magukat, a mibez megerőltető utazásunk után bizonyára joguk is van.

— Gibraltárig egyetlen brit csatahajóval sem találkozunk, pedig utunk nagy részét a víz fölcsinén tettük meg. Gibraltár közelében egy nagy angol torpedórombolót pillantottunk meg, mégis a víz felett, úgyszólván a szoros közepén úsztunk, természetesen csakis éjszaka és a korai hajnali órákban. Az angolok csak akkor vettek észre bennünket, a mikor már kijutottunk Gibraltárból, erre asután sietve bajóztunk tovább, lemerültünk a víz alá és sértetlenül menekültünk meg a veszedelemből.

— Hasonló élményünk volt a francia flottabázis, Biserta közelében. A mikor az Aegei tengerbe jutottunk és május 25-ikén tönkretettük a „Triumph”-ot, egy brit torpedó-romboló egyenesen fölöttünk haladt el. A mi hajónk lemerült a tenger mélyébe, az angol hajó propellerének zúgását azonban mégis jól hallottuk, a mely az „U. 51” fölött haladt el. Asután újra felszínre kerültünk, kilőtünk egy torpedót, újra víz alá ereszkedtünk és hallottuk a torpedó távoli fe robbanását.

— Két nappal később, közvetlenül a part közelében észrevettük a „Majestic” angol csatahajót. Egyik szememet folyton a periszkopra irányozva, látom, hogy az angol csatahajó legénysége éppen ebédnél ül. Egy pillanattig szon gondolkodtam, hogy vajjon ne adják-e időt a legénységnek ebédje elfogyasztására, végül azonban meggondoltam magam, mert hiszen az volt a kötelességem, hogy azonnal tüzeljek. A „Majestic”-ot ebben az időben körülbelül tíz szállítóhajó vette körül. Kénytelen voltam ferdén tüzelni rá. A midőn felszínre jöttünk, a hajót oldalradólve pillantottam meg. Mindkét esetben a brit hadhajók leeresztették torpedóvédő hálóikat.

Hersing arról, hogy miféle eszközei vannak a németeknek arra, hogy a torpedóháló rendkívül erős acél-drójtait átvágják, nem akart nyilatkozni és csak annyit mondott:

— Torpedóink ezt meg tudják csinálni, és ez elég!

A tengeralattjárón való életmódról Hersing ezeket mondotta el:

— Természetesen nagyon megerőltető a tengeralattjáró-naszádon az élet. Az őrségre kiállított embereket hat óránként váltjuk fel, kivéve, ha a tenger alatt járunk, mert ilyenkor mindenkinek a helyén kell lennie. A levegőt elég frissen kapjuk, ép így kifogataltan a táplálkozásunk is, a mely többnyire konzervekből áll. Leginkább a miatt szenvedünk, hogy úgyszólván nem mozoghatunk a hajón. A mikor csak tehetjük, a víz felszínén utazunk, a mi a tiszták és a szolgálattevő legénység számára nagy felrissülést jelent, viszont azonban a technikai személyzet ilyenkor se pihenhet, mert a hajó mélyében kell maradnia.

Azokat a birket, mintha német tengeralattjáróknak az Ir-tengeren és a Földközi tengeren flottabázisuk lenne, Hersing örütségnek mondja. A német U-bajok akció-rádiusa eléggé nagy ahhoz, hogy óriási utakat is megtehesenek, bázisra nincs szükségük. Épp így nem igaz az, mintha német tengeralattjárók a tüzelés valamely különös módját alkalmazzák.

* * *

Az angolok hadviselése.

Rudolf Cuno, ki mint a bécsi „Neue Freie Presse” tudósítója a nyugati harczteret járja, a neuve-chapellei véres ütközet saínhelyén is megfordult. Német katonákkal beszélt és az egyszerű emberek egyszerű előadásából meggyőződött annak igazságáról, a mit a német hivatalos jelentés több ízben is kiemelt, hogy az angolok vad népekhez méltó és emberséget megcsufoló hadicseslekké élnek.

A német főhadiszállásnak aktaszerű bizonyosságai vannak az angol harczai mód bestialitásairól. Jómagam egyszerű katonától, a véres küzdelem részeseitől tudtam meg jellemző adatokat. Ime néhányuk:

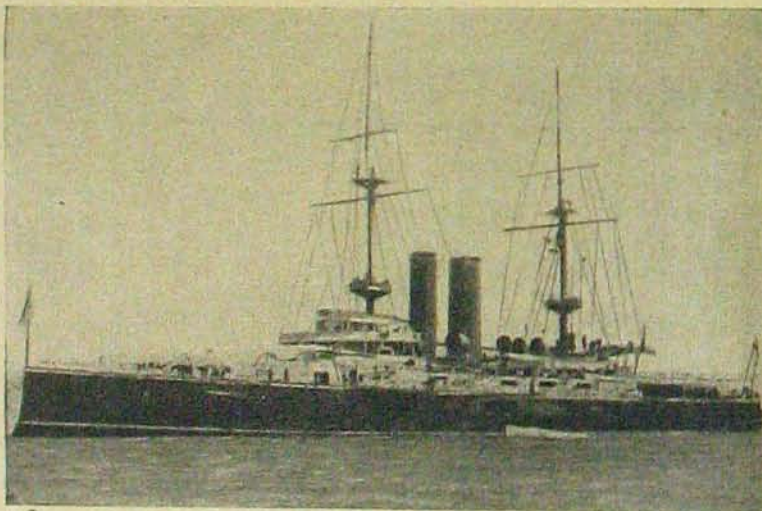
Az X. gyalogezred jobbszárnyán borzalmas angol ágyútűzben állott az ötödik század. A szakadatlan tüzelés oltalmában igyekezett az ellenséges gyalogság előbbre jutni. Az ötösök segítségre sehonnán se számíthattak, annál nagyobb lett örömük, mikor száz méternyire lövőárkuk elő t egyszerre csak német katonákat pillantottak meg. Gépfegyver is volt velük. Az ötösök azt hitték, hogy egy német gépfegyveres osztag jó segítségükre. Nem kételkedhettek benne, mert a közeledő katonákon német egyenruha és sisak volt. Egy kisáé megütődtek, mikor azt látták, hogy a bajtársaknak vélt katonák ellenök fordítják a géppuskát. Az álrubában rejtőzködő ellenséget még ekkor sem ismerték meg, inkább úgy magyarázták a dolgot, hogy az ide-oda bullámzó ütközetek közben bajtársaik elvétették az irányt és nom tudják, hogy barát vagy ellenség áll-e szemközt velök.

— Ne löjjetek, németek vagyunk! — kiáltották a közeledőkre.

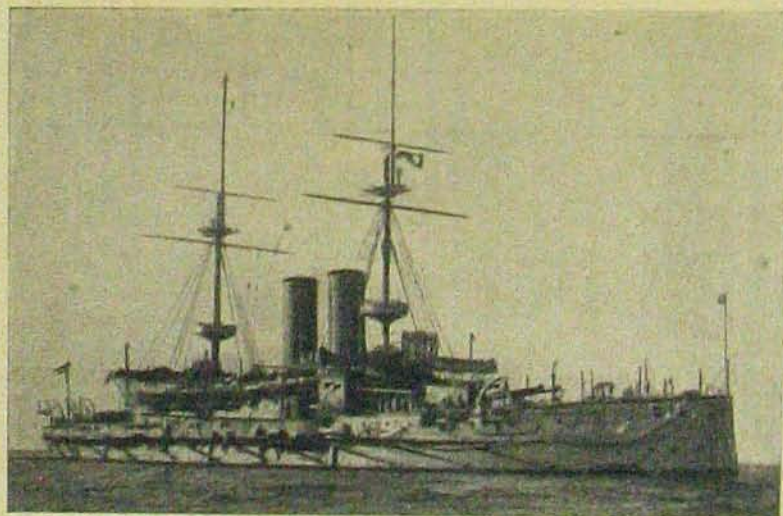
Azok azonközben felállították a géppuskát és gyilkos tüzet irányítottak a lövőárookra. Leírhatatlan düh fogta el a derék ötösöket erre a példátlan álnokságra. Harczra keltek a becstelen ellenséggel és golyóik rövid tusa után lekaszálták az egész ellenséges csapatot. Egy száz angol sem menekült az álrubások közül.

A német rubában bújkálásnak nem ez volt az egyetlen esete. Az arcvonal egy másik pontján sűrű oszlopban nyomultak elő az angolok; legelől egy sor német egyenruhás lövész. Éppen az a körülmény, hogy több volt az esetek száma és a harczternek más-más helyén ismétlődött meg, bizonyítja, hogy hivatalosan alkalmazott „hadicseslről” van szó, nem néhány felelőtlen ember önkéntes vállalkozásáról. Az angol embertelenségnek és minden érzést megcsufoló kegyetlenségnek ennél is beszédesebb példája az, a mi egy német vadász zászlóaljjal esett meg. Ebben is sűrű lépcsőzetes formációban nyomult elő az angol gyalogság. Az első sorokban csupa német katona. A németek azonban nom álrubába bújt angolok voltak, hanem valóságos németek. Szerencsétlen hadifoglyok, kiket az angolok azért kergettek testvéreik puskaöve elé, hogy magukat fedezzék velök.

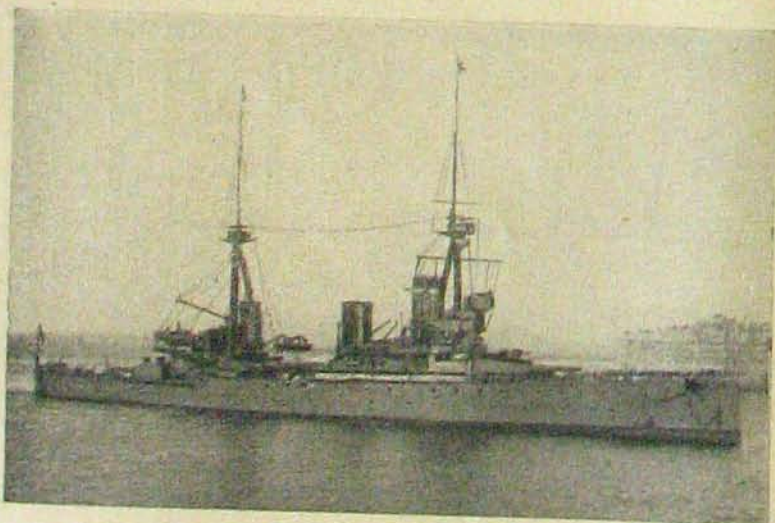
Hivatalos jelentések igazolják, a mit az angolok most mindenáron letagadni szeretnének, hogy Neuve-Chapelle-nél több ízben olyan gránátokat löttek ki a német hadállásokra az angolok, a melyek szétrobbanásukkor fojtó gázt fejlesztettek. Ugyanekkor az angol gyalogság gyűjtő lövedékekkel dolgozott. Több katonával beszéltem, kik tulajdon szemükkel látták, a mint a puska-golyóval eltalált bajtársaik rubája meggyuladt és lánggal égett. Elestett német katonák bornyujából is láng csapott föl. Minderre a főhadiszállásnak hivatalosan megállapított bizonyosságai is vannak. Szerencsére nemcsak az angol barbárságnak, hanem a német katonák erkölcsi

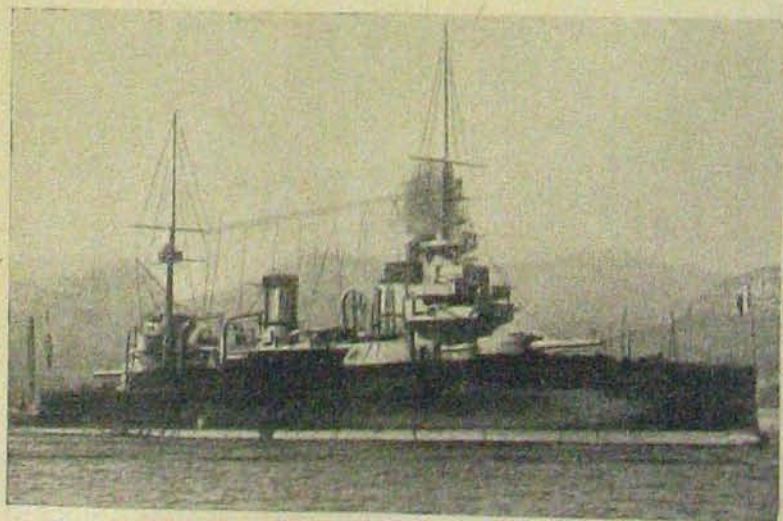
Az «Irresistible» angol csatahajó.

Az «Ocean» angol csatahajó.

Az «Inflexible» angol ozirkuló.

A «Bouvet» francia csatahajó.

A Dardanelláknál elsüllyesztett hadihajók.

erejének is próbájául szolgált a neuve-chapellei ütközet. Több német muskétással beszéltem, kinek mellét az elsőosztályú vaskereszt díszítette. Harczközben elszakadtak csapatuktól és minkeelőtte vieszatalálhattak volna bajtársaikhoz, éjszaka lett. Hirtelenében rejtekhelyet kerestek, hogy benne várják meg a hajnalt. Mikor azonban kivilágosodott, meghökkenve vették észre, hogy csapatukhoz vissza nem térhetnek, mert az angol hadállás mögé tévedtek. Az, hogy keresztül verekedjék magukat rajta, gondolatnak is képtelenség volt. A helyzet olyan reménytelen volt, hogy legtanácsosabbnak látszott, hogy azonnal megadják magukat. De erről ballani sem akartak. Inkább abban állapodtak meg, hogy rejtekeikben maradnak s ott várnak valami kedvező fordulatra. Egymás után multak a napok s konzerves dobozaik hamar elfogytak. Ekkor a közelükben heverő halott katonák tarisznyájából szedték ki a konzerves dobozokat. Az volt az ételük, — az agyagos talaj mélyedéseiben meggyülemlett esővíz az italuk. Mikor a halottak is kifogytak az ételéből, az árkok és földözékek alomszalmájából böngésztek ki a bennük rekedt buzaszemeket. Nem egyszer vonultak el közelükben angol csapatok. Olyankor hirtelen elvágták magukat és tették, mintha ők is halottak volnának. Négy hosszú héten át tengődtek ilyen módon. Végre sikerült az előretolt német őrszemek vonalához eljutniok. De külsőjük négy hét alatt anyira elvadult, hogy bajtársaik gyanakodva fogadták őket és a jelszót követelték tőlük. A dolog könnyen rosszra fordulhatott volna, ha a német kedélyesség ki nem tör a derék fiukból.

— Tökfílkó, — mondták — hiszen a jelszót magad sem tudod!

Ez a hang meggyőzte az őrtálló katonát arról, hogy bajtársakkal van dolga, nem álhadas ellenséggel.

KÉPEINKHEZ.

A török harcztérről.

Évszázados óbaja már a nagy Oroszbirodalom egymást követő császárainak, hogy a Törökbirodalomnak legalább a Boszporusz és Dardanellik melletti részeit birtokukba vegyék. Ezt az óbajtást mindig azzal indokolták, hogy óriási akadály a birodalmuk gazdasági és kereskedelmi fejlődésének ezeken a tengerszorosokon való szabadhajózás korlátozása. Az Oroszbirodalom mindenható császárainak az a vágya azonban, hogy teljesen szabad utat nyerhessenek a Feketetengerből a Földközi-tengerre és így tovább a déli és nyugati nagy világ-tengerekre — daczára, hogy e miatt a törökökkel szemben már ismételtén háborút is viseltek — úgy ezek kifarító ellenállásán, mint az európai nagyhatalmak minden alkalommal való beavatkozása folytán, még eddig soha nem sikerült.

Tudni kell ugyanis, hogy Oroszország kereskedelmének az említett két szoroson való lebonyolítását semmi és senki nem akadályozza. Az ilyen indokolásba burkolt amaz óbaj tehát, hogy Konstantinápoly és környékének orosz birtokba vétele csupán ezt a szélét szolgálja, nem egyéb valótlan állításnál, a mely mellett a valódi tény az, hogy az óriási Oroszbirodalom még mindig terjeszkedni akar s ennek a terjeszkedési vágyának legnagyobb akadályá éppén e két tengerszoros felett rendelkező Törökországnak és az európai nagyhatalmaknak a mostani háború megkezdéséig érvényben volt az az együttes elhatározása, hogy ezeken a szorosokon idegen állam hadi hajóiraja át nem mehet.

Ezt az együttes megállapodást azonban — úgy látszik — egészen megváltoztatta a mostani háború, illetőleg az ententenak a középponti szövetséges hatalmakkal szemben való tobetetlensége, holott eddig éppén az angolok és a francziák akadályozták leginkább az oroszok említett vágyainak teljesülését. Most pedig, mikor látták, hogy orosz szövetségeseiktől elválasztva, egyikük sem juthat felettünk győzelemre, Törökország pedig feltétlenül ragaszkodik az imént említett nemzetközi egyezményhez, ők voltak az elsők, a kik a törökök elleni hadüzenet mellett — mialatt orosz hadseregek Törökország kaukázusmenti részén indultak támadásba — Konstantinápoly birtokba vétele, illetőleg a tengerszorosok feletti korlátlan rendelkezés kieroszakolása céljából hadseregeket szállítottak a török vizekre, a melyekkel minden hozzáférhető oldalról megtámadták a Dardanellákat, valamint Törökország tengerparti részeit, természetesen abban a biztos reményben, hogy a «beteg embernek» nevezett Törökország a balkáni háború következtében még jobban elgyengülvén, csakhamar kapitulálni fog a három nagyhatalom fenyegető fellépése előtt.

E reményünkben azonban, a mint tudjuk, alaposan csalódtak. A törökök védőserege még mindig áll rendületlenül, az angol- és franczia egyesült hajóhad pedig már közel százezer főnyi embert veszített csupán a Dardanellák körül, csatabajóiknak és szállító-gőzöseiknek pedig — mint azt a jelen számunkban közölt képek mutatják és a sajtó napi közléseiből is tudjuk — egész sorozata esett áldozatul a török ágyuk pusztító tüzelésének és a mindenütt ott található német tengeralattjáróknak. Egy ízben már félbe is akarták szakítani a Dardanellák ostromát, de most hogy az olaszokat is sikerült ellenünk lázítani, ennek segítségére is számítva, új reményekkel fogtak bele a mindenfelől erős védművekkel oláttott tengerszoros ostromlásába. Erőlködésüknek azonban még mindig nincs semmi pozitív eredménye, sőt mind bizonyosabbnak látszik, hogy ebben az élet-halál harcban ők lesznek azok, a kik a végeredményben is a rövidebbet fogják húzni.

HIREK.

Egy csendőrsz vitéz magatartása. Egy vezérkari jelentésből származik az alábbi hír: Az olasz határon levő egyik 35 fővel működő csendőrőrs, kiválóan vitéz magatartásával anélkül, hogy veszteségei lettek volna, egy egész olasz századot visszavonulásra kényszerített s ezenfelül még 58 főnyi foglyot is ejtett. Derék osztrák bajtársaink eme fényes halitette oly lömagasló példát mutat, a mely fölött némán elsiklani valóban lehetetlen. Bár a hőstettek korát éljük, a mikor bajtársaink és testvéreink szívet remegtető és lelket felemelő vitéz, hősie, balált megvető tetteiről értesülünk lépten-nyomon, de egy nyolczszoros túlerővel veszteségmentesen és eredményesen nemcsak szembeszállani, hanem azt visszavonulásra kényszeríteni, sőt közel kétszeres létszámú hadifoglyot ejteni, oly tűnőklő teljesítmény, a mely méltán hívja fel a figyelmet, költi fel a csodálkozást és maradandóan követésre méltó példát állít mindnyájunknak, a kik az ellenséggel közeli érintkezésbe kerülnek. Magyar bajtársak, szívelejték meg jól e példát, adandó alkalommal ne tévesszék azt szem elől!

Adományok. Legutóbb a következő adományok folytak be hozzánk: A lábasi őrs gyűjtése a vak katonáknak és az elesettek árváinak 20 K 40 f.; ehhez hozzájárultak: Kovács J. őrmester 6 K, Kristály J. esendőr 5 K, Jálint F. népfelkelő 4 K, Hegyes M. és Doeschek J. népfelkelők 2—2 K, Tenyi J. főzónó 1 K 40 fillérral. Adamovics József esendőr 5 K-át küldött a vak katonáknak. A prázsmári őrs legénysége és 18 népfelkelő 25 K-át adott össze a rokkant katonák számára. A vittenczi őrs legénysége és Gaál József ez. őrmester az örskörlet községeiben felállított gyűjtőperselyekben 100 K 90 ft gyűjtött a vak katonák számára. A medgyesi őrs parancsnoka, Veres András őrsvezető ez. őrmester 48 K-át gyűjtött a harcztéren elesett magyarországi katonák családjai számára; e gyűjtéshez adakoztak: Veres András őrsvezető ez. őrmester 10 K, Tankó András, Kozma Mihály és Milotai János esendőrök, Buta Miklós tart. szakaszvezető és Mózes Kálmán gyalogos 5—5 K, Máté János esendőr 4 K, Triff Miklós tart. szakaszvezető 3 K, Kuti Lajos, Todor Miklós és Jakab Péter népfelkelők 2—2 K-t. Szabó Endre tart. szakaszvezető a verestoronny-vasutállomási őrsön 26 K-t gyűjtött a háboruban megvalult katonák részére; e gyűjtésben résztvettek: Benkő István, Fazekas Mihály, Dániel István esendőrök és Szabó József járásőrmester neje 2—2 K, Szabó András tart. szakaszvezető, Konnerth György, Ráth István, Frenck H. János, Gréger János népfelkelők, Virágos Imre tart. tizedes, Szabó Sámuel, Paráczai Benjamin, Bondi Sándor esendőrök, Marti Ignác őrmester, Tóth János esendőr, Krausz Márton, Thowachter Simon, Lutsek Márton népfelkelők, Szócs Dániel tart. szakaszvezető, Király István, Molnár Miklós és Fekete Mihály esendőrök 1—1 K-val.

Jegyzés a hadikölcsönre. Sipos András őrsvezető ez. őrmester a tiszaföldvári őrsön, a második hadikölcsönre 5000 K-át jegyzett.

Ellenszegülések. Pálfi Lajos esendőr és Silló Béni népfelkelőből állott tusnádfürdői őrsbeli járőr, július 16-án délután 7 órakor, szolgálat közben, a tusnádi vasutállomáson, Boga József, Boga Jenő és Kovács János szabadságon levő katonákat igazolásra szólítván, ezek a járőrt megtámadták, mire annak mindkét tagja szuronyfegyvert használt. Boga József súlyos, Boga Jenő és Kovács János könnyű sérülést szenvedtek. Sérültek a csikszerepai kórházba bezállítatván, Boga József sérülésébe július 18-án reggel belehalt. — Az első Kazán-szorosban Árkony Pál fogoly, az őt kísérő Putnoki József esendőr és Nikorá Damaszkín népfelkelőből állott járőrt július 16-án délután háromnegyed 6 órakor megtámadta és Putnoki József esendőrt könnyen megsebesítette. Putnoki támadója ellen szuronyát használta, minek következtében Árkony Pál meghalt. — A szatmárnégyesi Bükkszaldbágy községhez tartozó Ferecai nevű erdőrészen Somodi Pál, Moster Miklós esendőrök, Tarsoly Lajos és Buncs József népfelkelőkből állott ógerháti őrsbeli járőr július 7-én d. e. fél 4 órakor

két orrvadászra bukkanó, kiket megállásra szólított fel. Az orrvadászok engedelmességek helyett a járőrre egy-egy találat nélküli lövést tettek, mire Somodi Pál esendőr, járőrvezető fegyveréből három lövést tett, a melyek azonban szintén nem találtak. Az orrvadászokat ezután üldözöbe véve, megállapította, hogy azok Szilágyi Demeter és Pinye György, bükkszaldbágyi illetőségű, aratási szabadságon levő katonák. Szilágyi Demeter a járőr által elfogatott, túrsának azonban sikerült elmenekülnie. Nyomozás folyamában.

KÜLÖNFÉLÉK.

Néger hadifoglyok. Egy német fogolytábor parancsnoka írja: — A francia hadsereg elfogott feketéi jól érzik magukat nálunk. A gesztusaik igen dúsak és így még jelbeszéddel is megértetik magukat. Ha a néger kinyújtja a jobb karját és a teste felé hajtatgatja, ez annyit jelent: gyere ide. Ha két kezét elfele lökdösi: menj innen. Ha igent akar mondani, a fejét hajtogatja, ha nemet, rázza a fejét. Ha kezeivel fölülről lefelé megdörzsöli a karjait, azt jelenti: nem törődök veled. Ha csodálkozik, a félig nyitott tenyerével a szájára csap. Ha ujjait homlokáról az arca felé húzza, azt jelenti: holnap, ha már akar jelezni, akkor ujjával a padló felé bök. A tapsolás jelentése: gyorsan, ha ujjával csettint: távozz. Személyre vagy tárgyra nem az ujjával mutat a néger, hanem az összeszorított szájával. Ha a néger behajlított mutatóujjal áll meg valaki előtt, ezt jelenti: te a barátom vagy. Ha zavarban van, a térdét vakarja. Ha valakit hazugnak akar mondani, akkor fölfújja az arcát és az illetőre néz.

Asszony a lövészárokban. A németek által kiadott „Liller Kriegszeitung” egyik száma írja a következő érdekes esetet: Egy vasárnapon Armentières környékén az egyik megfigyelő német tiszt észrevette, hogy a szemközt lévő ellenséges lövészárokban két bomokszak közül egy nő feje bukkant elő. A távesőven tisztán kivethette a női vonásokat, de különben se tévedett, mert az előbivott többi katona is nőnek látta az illetőt. A nő ezután öt lövést adott le a németekre. Sajnos a helyzet olyan volt, hogy nem lehetett ártalmatlanná tenni a franktőrő asszonyt. A lövészárokban csakhamar elterjedt a hír, hogy odaát asszony is van; már kirándulásra készültek volna, ámde egyszerre lelohadt a vállalkozó kedvük, a mikor tisztjük kijelentette, hogy az asszony arca szörnyűségesen csunya.

A francia sorozás. Egy svéd éleztlap humoros leírást közölt a francia sorozásokról, a melyeken az orvosok már nem igen alkalmazkazzák a szigorú katonai mértéket.

A törzsorvos — írja a svéd újság — csak úgy sorba állítja a sorozandókat és gyors léptekkel régigmegy előttük; közben mindegyikökhöz szól néhány szót:

— Magának falába van? Annál jobb, legalább nem futhat meg olyan könnyen! Alkalmas!

— Micsoda, maga vak? Az igazság is vak, mégis van kardja! Alkalmas!

— Süket ön? Nem baj; azért pompás tűzér lesz belőle: legalább nem kell bedugnia a fülét, ha ágyúznak.

— Szivdobogása van? Ne féljen, barátom, túl fogja zúgni az ágyúdörej!

Végre egy duliás fatalemberekhez lép a törzsorvos:

— Az ön utya az a híres képviselő? Igen? Teljesen alkalmatlan! — szól — és folytatja a sorozást.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Többeknek. A háború alatt a hadrakelt sereg különböző parancsnokságai által eszközölt állásztli kinevezések, honvédelmi miniszteri rendelet értelmében régőrbírságoknak nem tekintendők; ezeknek érvényesítése a háború után fog eszközöltetni.

Érdeklődő 888. A zivatar fogalmának tökéletes megértéséhez fizikai tudományok előismerete szükséges ugyan, mindazonáltal itt adjuk ezen jelenségek rövid leírását. A villámlás, mennydörgés (zivatar) közmert villanómánya a légköri villamosságra vezethető vissza. Kétféle villanómányt ismerünk, még pedig: az egyneműt (pozitív +) és az ellentétes (negatív -). A zivataros felhő szabad villamossággal bír, mely a környezet villamos állapotára megosztélag hat, miáltal a közellevő tárgyakban (más felhőkben vagy földi tárgyakban) levő ellentétes villamosság a zivataros felhő felé gyűlemlik össze, míg az egynemű töle távolodni kénysszarul. Ha a zivataros felhő és az azt környező tárgy két ellentétes villamossága közötti feszültség oly nagy, hogy a közbeszó légréteg ellenállását legyőzni képes, akkor bekövetkezik a villámlás és mennydörgés. A villámlás a két ellentétes (+ és -) villamosság összevgyűléséből, míg a mennydörgés a levőgőnek a villámlás okozta melegejlődés következtében létrejött hirtelen kiterjedéséből és az azt követő rögtöni összehuzódásából származik. — A hang terjedési sebessége kisebb lévén a fényénél, a villámlást előbb vesszük észre, mint a dörgést. A zivatar távolságát megközelítőleg kiszámíthatjuk, ha a villámlás és mennydörgés között elmuló másodpercek számát 330-ai megszorozzuk. A hang ugyanis másodpercenként 330 méternyi utat tesz meg. Ha a villámlás közelünkben történik, akkor csak egy rövid csattanás hallható, mennél távolabb van tőlünk a zivatar, annál hosszabban és tökéletesen megváltozó hanghullámokban nyilvánul a mennydörgés. A mennydörgés két és fél mérföldnyire is elhallatszik. De ily távolságra a legerősebb dörgés is csak gyenge morsz gyanút tanít fel, a villámlás azonban huz mérföldnyire is látható.

Debreczen. II. Vilmos (Frigyes Vilmos Victor Albert) német császár és Poroszország királya 1859 január 27-én született. Atyjának III. Frigyesnek halála után 1888 június 15-én lépett a német birodalom trónjára. Mázasságot kötött 1881 február 27-én Augustia Victoria (szül. 1858 október 22-én) Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburgi hercegnővel. Legidősebb fiuk az 1892 május 6-án született Vilmos herceg trónörökös.

Érdeklődő. A háború után kérelmezze a csendőrkerületi parancsnokságtól. Hogy foltassák-e, az a jövő körülményeitől függ.

S. J. 1915. A csendőrséghez való felvétél a háború kártama alatt be van szüntetve. Egyebekben a fenti üzenet önnök is szól.

Culpa. Mintbogy a szolgálati pótdíj a csendőrségnél megszakítás nélkül töltött szolgálati idő után van megszabva, a más államszolgálatban töltött idő, a szolgálati pótdíjban való részesítésnél figyelombe nem jöhet. A 100 koronás pótdíjmelletti tehát csak a betöltött, nagy csendőrségi szolgálati év után lesz illetékes.

Volt csendőr. Nem.

Kovács J. örmester lábas. Az adományt rendelkezési helyére juttattuk és azt ebben a számaunkban légyaljuk.

H. D. népfőlkedő. Névtelen levélre nincs válaszuk.

6008. Kérdéseit nem érijük. Irja meg azokat világosabban.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások:

Ö császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 26-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával: az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatainak elismeréséül:

Korosszeghi és adorjáni gróf Csáki Zsigmond és Imreh Ferencz, csendőralezredeseknek, a hadidíszítményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni és legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréséül:

Kertész Jenő csendőrszázadosnak és Szinte Gábor, a 23. honv. gy. ezrednél beosztott csendőrszázadosnak, a legfelsőbb dicsőítő elismerés tudtul adassék.

Ö császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 22-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy:

az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatainak elismeréséül:

Lövétei Baresay Árpád, az 1. hadsereg hadtápparancsnoksághoz beosztott csendőrfőhadnagyak,

Hrabár Endre, a 35. gyaloghadosztályhoz és Elsner Gusztáv, a 20. honvéd gyaloghadosztály parancsnoksághoz beosztott csendőrfőhadnagyoknak, a legfelsőbb dicsőítő elismerés tudtul adassék.

Ö császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 3-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával: az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatainak elismeréséül:

Luxhoffer Gyula, a 2. hadsereg hadtápparancsnoksághoz beosztott csendőrszázadosnak, a hadidíszítményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni és legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismeréséül:

Valló József, a 2. hadsereg hadtápparancsnokságánál beosztott csendőrfőhadnagyak,

az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatainak elismeréséül:

Glatz Ödön, a 2. hadtápparancsnokságnál és Kelba Oszkár, a 19. hadtestparancsnokságnál beosztott csendőrszázadosnak,

Nagy Lajos, a 35. gyaloghadosztálynál beosztott csendőrfőhadnagyak, a legfelsőbb dicsőítő elismerés tudtul adassék.

Ö császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 28-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával: az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatainak elismeréséül:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi éremszalagján:

Handt Ferenc és Bilobrád István csendőrorrmestereknek, beosztva a 19. hadtestnél,

Fendrik Károly és

Aradi György csendőrorrmestereknek, beosztva a 33. gyaloghadosztálynál,

Kulcsár Ferencz csendőr czimzetes őrmesternek, beosztva a 35. gyaloghadosztálynál,
Szücs László csendőr czimzetes őrmesternek, beosztva a 6. hadsereg hadtápparancsnokságnál.

Keller Nándor és
Hegy János, a 35. gyaloghadosztálynál beosztott,
Deák József IV. és
Kovács János V., a 3. hadsereg hadtestparancsnokságnál beosztott,

Schön Henrik és
Gagy Ferencz, a 12 hadtest vonatosztály-parancsnokságnál beosztott,

Gärtner Mihály és
Pozsonyi János, a 35. gyaloghadosztálynál beosztott csendőr őrsvezető czimzetes őrmesternek,
Bátyai Lajos III. számú csendőrkerületbeli csendőrnek, legkegyelmesebben *adományozni* méltóztatott.

Ő császári és apostoli királyi Felsője folyó évi július hó 9-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:
a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatainak elismeréséül:

Doba Mihály, I.,
Németh Mózes, II.,
Somogyi János, III.,
Bobula Péter és
Hübel Mátvás, IV.,
Fazekas János, VII. számú csendőrkerületbeli őrmestereknek,

Csegezi Kálmán,
Hulász Lajos,
Cziklédi Imre,
Ötvös Gábor és
Csiszér Albert, mind az öt az I.,
Neveri Sándor és
Kárászi Gyula, II.,
Seres Gregor,
Tóth Károly és
Báthori István, mind a három a IV.,
Bordás Béla, VII.,
Szilágyi József,
Eszik Mihály és
Papp János, mind a három a VIII. számú csendőrkerületbeli őrsvezető czimzetes őrmestereknek,
Bauer Ádám, II.,
Szücs Sándor, III.,
Sali Lajos, VI.,
Andrási Mihály, VII.,

Borbély Károly,
Molnár János,
Szabó István,
Szegedi György és
Kertész Miklós, mind az öt a VIII. számú csendőrkerületbeli czimzetes őrmestereknek;

az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:
ugyanezen alkalomból:
Polacsek János csendőrnek, a III. számú csendőrkerületben legkegyelmesebben *adományozni* méltóztatott.

Dicsőró elismerésben részesítettett:

a hadsereg-főparancsnokság által:
az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataiért:
Rohonezi Imre, a 33. gyaloghadosztálynál beosztott csendőrfőhadnagy.

Adományoztatott:

a hadsereg-főparancsnokság által:
az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréséül:

az 1. osztályú ezüst vitézségi érem:
Tóth K. Lajos csendőr cz. őrmestereknek és
Karalyos Gyula őrmesternek a II. számú csendőrkerületben.

a 2. osztályú ezüst vitézségi érem:
Pető Mátvás őrmesternek,
Peter Péter őrsvezető cz. őrmesternek,
Takács Imre csendőr cz. őrmesternek,
Pusztai József és
Pánye Tódor csendőröknek a IV. számú csendőrkerületben és
Máté János csendőrőrmesternek, az V. számú csendőrkerületben

Előléptettek:

őrmesterré:

1914. évi december hó 11-ével:
a cs. és kir. hadsereg-főparancsnokság által:
Farkas Kálmán, III. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester;

1915. évi február hó 1-ével:
a cs. és kir. hadsereg-főparancsnokság által:
Zsukán Sándor, VII. számú csendőrkerületbeli csendőr;

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapíro ra.
Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

☐☐☐ Telefon 153-44. szám. ☐☐☐

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvecskére: 1. Oly takarékpénztári betéteket, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamatadó levonásával) 2. Oly takarékpénztári betéteket, melyeket a betető az I. pontban jelzett felmondási időt ki nem téve, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki betétek részvényekre.
Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos hitelként ellenében, júnyos kamattal mellett.
Utalványok, betétyvények és chequék beszedését vállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.
Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

1915. évi július hó 1-ével:

a magyar szent korona országaihoz tartozó esendőség felügyelője által:

Bokor Mózes, országos esendőriskolabali örevezető ez. őrmester:

a m. kir. III. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Bacsza István és Szentgyörgyi Albert örevezető ez. őrmesterek.

örevezető ez. őrmesterré:

1915. évi június hó 14-ével:

a cs. és kir. Kövess hadseregesoport-parancsnokság által:

Halmágyi Tamás, VII. számú esendőrkerületbeli esendőr ez. őrmester:

1915. évi július hó 1-ével:

a m. kir. III. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Szatmári Ferencz, Bíró Barnabás, Kulcsár István és Vas István esendőr ez. őrmesterek.

esendőr ez. őrmesterré:

1915. évi június hó 6-ával:

a cs. és kir. hadtáp-főparancsnokság által:

Nagy Gábor II., III. számú esendőrkerületbeli esendőr:

1915. évi június hó 7-ével:

a cs. és kir. 4. hadseregpáncsnokság által:

Hogiu János, I. számú esendőrkerületbeli esendőr:

1915. évi június hó 16-ával:

a cs. és kir. 7. hadseregpáncsnokság táborig esendőr törzsisztje által:

Teperics István, Vojczek István, Bujtás László, Fata István, Kiss József V., Pongrácz József II., Kíbe Albert I., Zombórcsevics István, Busznyák Károly, Györi Jenő, Udvari Antal, Kiss János IV., Kiss József III., Pátócs János, Dancs Lajos, Varga Zsigmond, Szabó László II., Mohai Sándor és Málnási Ignac, III. számú esendőrkerületbeli esendőrök:

a cs. és kir. Balkán-haderők parancsnoksága által:

Bezovics Vendel, VI. számú esendőrkerületbeli esendőr.

Lovaglási jutalomdíjban részesítettettek:

a m. kir. III. számú esendőrkerület állományában:

Rozsnyai Mihály őrmester, Kolozsi Károly, Pallagi János örevezető ez. őrmesterek, Balogh József III., esendőr ez. őrmester, Magyarits József és Vörös János

esendőrök 3—3, Polgár György járásörmester, Juhász Mihály II., Neuhoff Antal, Kolozsi Károly, Kovács Ferdinánd, Vahulya Károly örevezető ez. őrmesterek, Kocsis Zsigmond, Bacskó István, Beck Mihály esendőr ez. őrmesterek és Madarassi Sándor esendőr 2—2 darab, továbbá

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

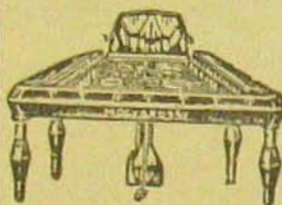
Vancsa Sándor őrmester, 3 darab 10 koronás aranyból álló jutalomdíjban.

Húzaságra léptek:

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Kovács István III. esendőr, Viktor Ilonival, 1915. évi május hó 2-án. Kisköskön.

CZIMBALOM Legjobb szab. szerkesztéssel részlete is.

Csodaszó, Gramofon

Ujra hangosított, 25 kor. s. feljebb. — Hozzá: Fedák Sándor, Király, Róza, Bercei, Booc, Caraso-tól legjobb lemezek 3 K 80 L.

HEGEDÜK világhírű mesterek bő utózatol.

Fuvolák, tárogatók, csellók, harmonikák, stb. — Hurok. — Javítás műterem stb.

Számos kifizetés a jó munkáért.

■ Árjegyzék ingyen. ■

MOGYOROSSY GYULA KIR. SZAB. HANGSZERŐVÁR BUDAPEST, RÁKÖCZI-ÚT 71.

SZÁNTÓ JÓZSEF

géparuháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy árjegyzékem díjtalanul küldöm.

Képes nagy árjegyzékem díjtalanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postlelon, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegyikerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tünéklő beszélőgépek, lemezek és varrógépek órlási választékban, kedvező részletfizetésre is.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

**Nyomatványok
Sapkák
Keztyűk
Kardbojt
Celluloid kezelő és
nyakravaló**

**Czipőkrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.**

Nagyvárad, Rulikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Vitézségi éremszalagok raktáron vannak.

Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

Nyári szürke és fehér czérnakeztyűk nagy választékban olcsó árban kaphatók.